

Menigheden og skriften

Der er sikkert læsere af dette års-skrift, der som jeg, har bemærket at redaktører, præster og andre hævder, at skellet mellem de kirkelige retnin-ger ikke længere har nogen betydning for folkekirken. Skellet, hævdes det fra flere sider, går nu mellem kristne og ikke kristne. Fra grundtvigsk hold henvises der til, at de grundtvigske og missionske bevægelser har fælles rod i vækkelsesbevægelserne i det 19. århundrede, - at vi dermed i virkeligheden har mere at være fælles om end at være uenige om.

Påstanden om den fælles oprindelse er kun til dels sand, og med den enkle påstand kommer man let til at nedtone den afgørende betydning som Grundtvigs historiske syn på kirken fik i dansk kirkeliv. Først og fremmest Grundtvigs opdagelse af den selvindlysende sandhed, at menigheden var før skriften og at menighedens grundlag først og fremmest er den tro, som den er døbt ind i. Den tro, som er bundet til det ord, som lyder ved dåben, som er *"Herrens og menighedens sammensmeltede vidnesbyrd"* - på én gang tilsagn og bekendelse.

Som følge deraf var skriftforståelsen for Grundtvig ikke en salighedssag, men i højere grad en oplysnings/livoplysnings sag, som man kan være uenige om, fordi skriften er et historisk og poetisk skrift. Bibelen rummer evigtgyldige udsagn om menneskelivets grundlæggende vilkår samtidig med, at den er blevet til i en bestemt tid. Bibelen er i sig selv et udtryk for evighedens møde med tiden og skal

derfor høres, læses og tolkes ind i en bestemt sammenhæng.

Men netop i disse år vinder ortodoksien frem igen, og mere eller mindre skriftfundamentalistisk kristendom fører sig frem med ahistorisk vankundighed af alle former (hvilket klart kommer til udtryk på visse kristne friskoler). Der er mere tale om ideologi end kristendom, fordi en sådan tilgang ikke vil vedkende sig det faktisk nærværende liv, men bedømmer og fordømmer alt det som ikke svarer til det døde bogstavs *omtale*. Der er tale om en arv fra reformatorerne, som i deres opgør med pavevældet måtte fremholde bibelen som det reneste og af mennesker uspole-rede Guds-ord. Dette meget bastante og ahistoriske skriftsyn blev altså forstærket i en ganske bestemt historisk konfrontation.

I dag står vi måske igen en historisk situation, som vil give skriftortodoksien en ny fremgang. I alt fald hævdes det, at mange mennesker søger en religiøs praksis og en ramme om livet i en usikker og uoverskuelig tid.

En bogstavfunderet religion kan tilbyde en sådan ramme, ganske vist helt ude at trit med den historiske virkelighed. Men da det jo netop er den historiske virkelighed, som opfattes som problemet, så har de forenklede faste rammer åbenbart en appel til mennesker i en usikker og uoverskuelig historisk situation. Det er faktisk årsagen til den muslimske radikalisme i verden.

Selvom der er fuldstændig afgørende og fundamentale forskelle mellem islam og kristendom, bl.a. er der den levende ånd (Helligånden) og dermed også skriftsynet til forskel, - så kan man i disse år se en selvmodsigelse som kristen fundamentalisme vinde frem i f.eks. USA. Modsætningen kender vi under lidt andre former og i mindre radikaliseret form i Danmark også, men jeg tror, at denne modsætning vil blive forstærket i de kommende år også på vore hjemlige breddegrader.

Der er altså forskel på kristendom og kristendom og at springe over den forskel i en folkelig sammenhæng og ikke vedgå uenigheden ved at sige, at modsætningen i hovedsagen er en modsætning mellem kristne og ikke kristne lyder ildevarslende i mine ører.

Når vi forlader menighedens sammenhæng, er det ikke uden betydning, om vi er sat fri til at leve vort liv på eget ansvar i en folkelig sammenhæng, eller vi har deponeret det ansvar i en hellig manual uden hensyn til det liv som faktisk er.

Det samme ansvar er den selvindlysende årsag til, at jeg ville have svært ved at undvære fællesskabet i gudstjenesten, hvor jeg gang på gang sættes på grund af de bibelske tekster og samtidig tilsiges Guds evige kærlighed, så jeg frimodig kan gå ud at leve i en bestemt sammenhæng med det ansvar jeg nu kan løfte. Det er i en folkelig sammenhæng, der hvor jeg skal leve mit liv, det skal vise sig om det har gavnet, at jeg har hørt Guds Ord. Gudstjenestens slutord hos os i Bøvling er som mange andre steder:

"Herre jeg takker dig
af hele mig hjerte,
fordi jeg går ud herfra,
som et frit menneske
med mine synders forladelse
og din velsignelse.
Bliv hos mig med din fred
og giv mig mod til at leve,
som du har lært mig."

Kurt V. Andersen, Bøvling